

ORSZÁGGYÜLÉSI KÉPVISELŐ

Országgyűlés Hivatala

Dokumentumszám: T/14252

Érkezett: 2020 DEC 08.

Törvényjavaslat

Kövér László ,

az Országgyűlés elnöke részére

Helyben

Tisztelt Elnök Úr!

Az Alaptörvény 6. cikkének (1) bekezdése alapján „**2020. évi ... törvény Magyarország Alaptörvényének kilencedik módosításáról**” címmel a mellékelt törvényjavaslatot kívánjuk benyújtani.

Budapest, 2020. december 8.

Tisztelettel:

Szabó Tímea

Párbeszéd frakció

Mellár Tamás

Párbeszéd frakció

Magyarország Alaptörvényének kilencedik módosítása

(2020.)

Az Országgyűlés, mint alkotmányozó hatalom az Alaptörvény 1. cikk (2) bekezdés a) pontjában meghatározott hatáskörében eljárva az Alaptörvényt a következők szerint módosítja:

1. cikk

Az Alaptörvény 8. cikk (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Legalább kétszázezer választópolgár kezdeményezésére az Országgyűlés országos népszavazást rendel el. Az Országgyűlés országos népszavazást rendel el olyan nemzetközi szervezetből való kilépésről vagy a kilépési szándék kinyilvánításáról szóló döntése hatályba lépéséhez, amelybe a belépésről érvényes és eredményes országos népszavazáson a választópolgárok döntöttek, vagy kinyilvánították, hogy a belépéssel egyetértenek. A köztársasági elnök, a Kormány vagy százezer választópolgár kezdeményezésére az Országgyűlés országos népszavazást rendelhet el. Az érvényes és eredményes népszavazáson hozott döntés az Országgyűlésre kötelező.”

2. cikk

(1) Az Alaptörvény e módosítása a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) Az Alaptörvény e módosítását az Országgyűlés az Alaptörvény 1. cikk (2) bekezdés a) pontja és az S) cikk (2) bekezdése alapján fogadja el.

(3) Az Alaptörvény egységes szerkezetű szövegét az Alaptörvény e módosításának hatálybalépését követően haladéktalanul közzé kell tenni a hivatalos lapban.

Általános indokolás

Az Alaptörvény B) cikk (3) bekezdése kimondja, hogy a közhatalom forrása a nép, míg a (4) bekezdése rögzíti, hogy a nép a hatalmát választott képviselői útján, kivételesen közvetlenül gyakorolja.

A népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) preambuluma szerint alkotmányos alapelv, hogy a hatalom birtokosa a nép, mely a hatalmát az Alaptörvény keretei között, elsősorban választott képviselői útján gyakorolja. A demokratikus hatalomgyakorlás része, hogy az ország sorsát érintő legfontosabb ügyek eldöntésében a polgárok közvetlenül, népszavazás útján is részt vehessenek.

Jelenleg a nemzetközi szerződések felmondása tiltott népszavazási tárgykörbe tartozik, még abban az esetben is, ha olyan nemzetközi szervezetből való kilépés képezné a népszavazás tárgyát, amelybe való belépésünket országos népszavazás erősítette meg.

Az elmúlt évtizedekben két nemzetközi szervezethez való csatlakozásunk képezte országos népszavazás tárgyát:

1997. november 16. napján az érvényesen szavazó választópolgárok 85,33 %-a, 3 344 131 választópolgár válaszolt igennel azon kérdésre, hogy „Egyetért-e azzal, hogy a Magyar Köztársaság a NATO-hoz csatlakozva biztosítsa az ország védeltségét?”, míg 2003. április 12. napján az érvényesen szavazó választópolgárok 83,76 %-a, 3 056 027 választópolgár válaszolt igennel azon kérdésre, hogy „Egyetért-e azzal, hogy a Magyar Köztársaság az Európai Unió tagjává váljon?”.

Figyelemmel arra, hogy az Alaptörvény nem teszi lehetővé, hogy a belépésről tartott országos népszavazásokhoz hasonlóan az e nemzetközi szervezetekből való esetleges kilépésünkről szóló döntést is országos népszavazás erősítse meg, előállhat az az eset, hogy a belépésünkről tartott érvényes és eredményes országos népszavazás ellenére kizárólag az Országgyűlés döntsön a kilépésről annak ellenére, hogy kevés, az ország sorsát érintő ügy lehet fontosabb annál, hogy hazánk továbbra is az Európai Unió vagy a NATO tagja maradjon-e. Az Alaptörvény, valamint az Nsztv. fent idézett rendelkezései, a demokratikus hatalomgyakorlás követelménye elengedhetetlenné teszi, hogy a nép a hatalmát ebben az esetben közvetlenül gyakorolhassa, és ennek érdekében az Országgyűlésnek a kilépésről vagy a kilépési szándék kinyilvánításáról szóló döntése hatályba lépéséhez országos népszavazást kelljen kötelezően elrendelnie.

Részletes indokolás

Az 1. cikkhez

Az Alaptörvény 8. cikk (1) bekezdése jelenleg azt mondja ki, hogy legalább kétszázezer választópolgár kezdeményezésére az Országgyűlés országos népszavazást rendel el. A köztársasági elnök, a Kormány vagy százezer választópolgár kezdeményezésére az

Országgyűlés országos népszavazást rendelhet el. Az érvényes és eredményes népszavazáson hozott döntés az Országgyűlésre kötelező.

A 8. cikk (2) bekezdése értelmében országos népszavazás tárgya az Országgyűlés feladat- és hatáskörébe tartozó kérdés lehet. A (3) bekezdés a) és d) pontja szerint többek között nem lehet országos népszavazást tartani az Alaptörvény módosítására irányuló kérdésről, valamint nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségről.

E rendelkezésekre, illetve a Nemzeti Választási Bizottság, valamint a Kúria gyakorlatára is figyelemmel megállapítható, hogy az Országgyűlés jelenleg nem rendelhet el népszavazást a fenti nemzetközi szervezetekből való esetleges kilépésünkről szóló döntése megerősítéséről, mivel az az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés a) és d) pontjában foglalt tiltott népszavazási tárgykörbe tartozik.

Egyrészt nemcsak akkor irányul az Alaptörvény tiltott módosítására az adott kérdés, ha az nyíltan az Alaptörvény módosítására törekszik, hanem akkor is, ha a népszavazás azzal a következménnyel járhat, hogy az Országgyűlés az Alaptörvény módosítására kényszerül. Annak ellenére, hogy az Alaptörvény nem rögzíti kifejezetten, hogy Magyarország az Európai Unió tagja, az E) cikke foglalkozik az Európai Unió jogával, illetve az Európai Uniót, és annak intézményeit érintő hatásköri kérdésekkel, így az esetleges kilépésünk óhatatlanul maga után vonná az Alaptörvény módosítását is. Másrészt a nemzetközi szerződés jogok és kötelezettségek összessége, ebből eredően annak felmondása egyben a kötelezettségekről való döntést is jelenti.

A demokratikus hatalomgyakorlás alapelve, valamint a népszavazási tilalom közötti ellentmondást csak úgy lehet feloldani, ha az Alaptörvény kötelezően előírja az Országgyűlés számára, hogy országos népszavazást rendeljen el olyan nemzetközi szervezetből való kilépésről vagy a kilépési szándék kinyilvánításáról szóló döntése hatályba lépéséhez, amelybe a belépésről érvényes és eredményes országos népszavazáson a választópolgárok döntöttek, vagy kinyilvánították, hogy a belépéssel egyetértenek.

Ebben az esetben a belépést követően a kilépést is népszavazásnak kell megerősítenie, és így nem csorbulhat a választópolgárok korábban kinyilvánított akarata. Az új rendelkezéssel tehát bővülne az Országgyűlés által kötelezendően elrendelendő népszavazás köre, és az Alaptörvény kifejezett rendelkezése folytán nem vonatkozna rá az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés a) és d) pontjában foglalt tilalom.

A 2. cikkhez

Hatályba léptető és az Alaptörvény egységes szerkezetű szövegének közzétételére vonatkozó rendelkezés.